

UDENRIGS-ORIENTERING

Vesttysklands næste 4 år

Hvad nu med socialdemokraterne

WILLY BRANDTS kontor på Vestberlins rådhus har høje, mørke paneler, sofagrupper, adstødt kunst på væggene og et mørkt skrivebord i kryserstørrelse. Hvordan passer Brandt i disse omgivelser, og hvordan passer socialdemokratiet i småborgerlighedens Tyskland?

Partiet har som bekendt passet sig til Arviagerne til en revolutionær tradition fra før Hitler, så det sammenstyrede tredje rige som en kæmpeopgave, der kunne løses på basis af socialistiske tanker. Men de blev overhalet af amerikanernes og Erhards forsøg med liberalistisk økonomi, der skabte et velhavende, omend temmelig passivt samfund.

En ny tilpasning var nødvendig, og den kom i 1959, da der blev vedtaget nyt parti-program på en kongres i Bad Godesberg. De revolutionære kanter blev slebet af, og partiet lagde sig på en position "noget til venstre for centrum". Mærkante krav var: Oprydning i Vesttysklands håbløst forældede og sociale diskriminerende underervisnings-system, udbygget lægeordning, bedre alderdomsforsørg, mere plan over trafik og egns-

udvikling. Dertil en udenrigspolitik, der nok afviste politisk samarbejde med Østtyskland, men på praktisk basis søgte at skabe et bedre klima mellem de to Tysklande, og som i fællesmarkedspolitikken vil "afsvække Frankrigs indflydelse ved at få flere europæiske lande ind i de seks".

Men har Willy Brandt tilpasset sig? Det har han vel, for så vidt som det var ham, der var med til at skrive Bad Godesberg-programmet. Han blev partiets formand og kandskandiat. Men han virkede til tider bundet af de mange hensyn til mange sider, han skulle tage som topmænd. Hans farvel til kandskandiaturen var en kraftig følelsesreaktion. Han så sig selv til på det groveste at miste standerne. Men han virkede friere, mere konstruktivt tænken- de mindre afslidende over for problemfyldte spørgsmål end før.

Som hans afløser får man enten Fritz Erler eller Helmut Schmidt. Erler er 52, arbejdermand fra Berlin, læste og kom ind i en embedskarriere, der blev standset af nazisterne, domtes for højforræderi, fordi han havde haft kontakt med socialdemokratiske emigranter og kom i kz-lejr. Efter krigen blev han hurtigt politisk engageret, og

Willy Brandt
- virker friere nu

han har siddet i forbundsdagen siden det første valg i 1949. Han var blandt dem der tog initiativet til Bad Godesberg-programmet. Han er en fremragende taler og debatør, Nato-tilhænger, men med ønsker om en konstruktiv afspænding i Europa.

Helmut Schmidt er 47 år, lærer fra Hamborg, blev indkaldt, da krigen udbrød og blev løjtnant i værnemagten. Han vendte hjem allerede i 1945 og begyndte at studere økonomi. I studietiden var han formand for den socialdemokratiske studenterunion, fik en høj stilling i Hamburgs økonomiske forvaltning hurtigt efter studierne

og kom i forbundsdagen i 1953. Han var en af Franz Josef Strauss' skarpeste modstandere og har indgående beskæftiget sig med sikkerhedsproblemer under sin politiske karriere.

Hvad bliver socialdemokratiets kurs? Valgresultatet var en skuffelse — ikke reelt, for der var procentfremgang nok til at sikre absolut flertal om to valg, hvis tendensen bliver ved — men følelsesmæssigt, fordi man havde sat målet højt. Man ville være det største parti om ikke flertalsparti.

Godesberg-kursen viste sig imidlertid effektiv. Vesttyskland har sine ganske særlige problemer med de mange katolske vælgere, der nu for første gang viste tegn på at stemme efter deres egne økonomiske interesser og ikke efter præstens. Socialdemokratiet har altså hos dem hævet sig som acceptabelt, takket være den moderate politik.

Hvordan de kommende fire års socialdemokratiske politik kommer til at forme sig, ved man ikke helt endnu. En fastholden ved Godesberg-kursen er imidlertid sikker. Der har været oprør mod den, blandt andet i Berlin, hvor venstreflojen krævede en mere socialistisk holdning, men det ser ikke ud til at have vundet væsentlig genklang.

Et af de socialdemokratiske initiativer kommer imidlertid ikke fra partiet, men fra fagbevægelsen, som ønsker medbestemmelsesretten udvidet. For øjeblikket har arbejderne medbestemmelsesret i kul- og stålindustrien. Den former sig sådan, at arbejderrepræsentanter

indvælges i bestyrelserne, og at der udnevnes en særlig "arbejdsdirektør" — en faglig repræsentant, der indtræder på lige fod med de andre direktører.

Denne ordning har vist sig effektiv under de særlige forhold i kulminerne, hvorfra mange skulle nedlægges, og i stålindustrien, der har rationaliseret kraftigt. Arbejdsdirektørerne har virket som en slags stoddempere, og det er en ting, der ikke er uden appel til de kristelige demokrater, som politisk tilstræber et samfund med så få åbne konflikter som muligt — ja, endog Adenauer har udtalt sig til fordel for medbestemmelsesretten.

Fagbevægelsen ønsker nu ordningen udvidet til alle storvirksomheder i landet (hvis forslaget gennemføres i Danmark ville kun en halv snes virksomheder falde ind under bestemmelsen). Den faglige interesse heri er dobbelt: Dels giver medbestemmelsesretten i nogle tilfælde et bedre arbejdsklima og fagbevægelsen får større indflydelse med de store truster, men dels giver den også en række, ofte pænt gagerede, tilidsposter for fagbevægelsens folk, og det vil sige, at man bliver i stand til at tage konkurrencen op med big business om at få de bedste hjerne-

Socialdemokraterne vil utvivlsomt støtte fagbevægelsen på dette punkt, men samtidig søge at pege på, at ordningen også i givet fald kan udnyttes af arbejdsgiverne imod lønmodtagerne.

CLAUS SEIDEN

Børns tabte tand kan gro fast igen

Men hvorfor mislykkedes hovedparten af replantationerne? - Videnskabelig gåde skal løses på Rigshospitalet

perimentelle undersøgelser over replantation af tænder. Det er tandlægerne Erik Hjørtung-Hansen og Jens O. Andreassen.

På den store, internationale oral-kirurgiske kongres i København i sommer blev der fremlagt mange undersøgelser over replantation af tænder. Men ingen af de udenlandske forskere kunne forklare, hvorfor det gik godt i nogle tilfælde og skidt i de fleste.

På kongressen var alle enige i, at forældre skulle sige til deres børn, at de straks skulle samle den tabte tand op — hvis de kom ud for uheld. Der var en chance at, ta', selv om odds står dårligt.

Vil man løse denne gåde på Rigshospitalet i København?

— Vi har gjort de samme erfaringer som kolleger i udlandet, siger tandlæge Hjørtung-Hansen. Men det er meget væsentligt, at vi får løst gåden. Og det er til det formål, Videnskabsfonden nu har bevilget os penge til laboratorieudstyr, der er en betingelse for at løse gåden.

Det er en kendsgerning, at mange børn får slået tænder ud. Det er ligeså uomtvisteligt, at tanden kan replanteres, hvis barnet følger vore anvisninger og kommer tilbage.

Vi har eksempler på, at sådanne tænder igen er groet helt fast, og teoretisk bevarer sin funktion hele livet, men vi har også eksempler på det modsatte. Og det er desværre de fleste eksempler.

Når det ikke går godt, er det fordi tanden bliver ødt op af organismen, smidt ud som et andet fremmedlegeme, for at sige det populært.

Man ved faktisk ikke hvorfor. Der er mange faktorer, der spiller ind, men følelsesfaktoren har vi ikke fundet frem til.

Her på Rigshospitalet følger vi ganske regelmæssigt alle de patienter, hvor det gik godt. En special type journal er udarbejdet, og det er meningen, at vi skal holde den nøje føling med patienterne gennem masser af år med ganske bestemte intervaller.

Hvis vi løser gåden omkring den udsnittede tand, er der gjort store landvindinger.

LUNDBERGS HJØRNE

Aldrig for sent

— DET er meget godt, sagde en af mine ældre venner til mig, med alt det, de skriver om forkalkningen. Men når man nu ved, man er forkalket, allerede har haft et hjerteslag, — og har fået at vide af lægerne, at man må være forsigtig med det og dat og må holde igen med arbejdet og sørgе for mere motion — hvad kan det så nytte?

— Du siger selv, fortsatte han, at forkalkningen er en langsom proces. Men når man så har bevis for, at den er gennemløbet, at man er forkalket — kan så forandringerne i årener gå tilbage igen?

Jeg måtte indrømme, at det vidste jeg ikke. Det skændes de lærde om. Men jeg kunne heldigvis give ham håb alligevel. Det er — så vidt man kan skønne — aldrig for sent.

DET er måske tvivlsomt, hvad der kan opnås med forandringerne i arterievæggene — skønt altså nogle forsøg kunne tyde på, at forandringerne ikke er uigenkaldelige. Men der er en helt anden faktor, der giver nyt håb til alle forkalkede.

Den hedder blodpladeadhæsivitet.

Blodpladerne spiller en vigtig rolle for koagulationen. Når blodet størkner, er det ikke mindst deres skyld.

Vi kunne ikke undvære dem. Hvordan man er stillet, hvis blodet ikke koagulerer, ved vi fra den frygtede blødsygdom, hvor den mindste skade kan blive katastrofal.

Men blodet må heller ikke størkne alt for villigt. For det, der kan gøre forkalkningen skæbnesvangre, er den blodprop, som i sidste instans lukker de uelastiske og måske forsmævede, forkalkede, arterier.

MEN tendensen til at danne blodpropper afhænger af blodpladernes størrelse eller mindre trang til at klumpe sig sammen. Det er det, der kaldes blodpladeadhæsivitet.

Den kan man måle. Og det har vist sig, at den er tydeligt større hos folk med forkalknings sygdomme.

Det er en norsk forsker, P. A. Oveien fra Oslo, der er gået i spidsen med en del spændende forsøg omkring blodpladeadhæsivitet.

Han har fundet ud af, hvordan den forøgede blodpladeadhæsivitet kunne nedsættes til det normale hos forkalkningspatienterne — med enkle midler.

Og han har derved sandsynligvis givet min forkalkede ven — og måske alle os andre — et våben mod følgerne af den forkalkning, som de fleste af os ikke undgår.

HAN har kastet sig over alle de vegetabiliske olier og fiskeolier — dem med fluoromettede fede syrer — som man i forvejen ved kan nedsætte kolesterolindholdet i blodet. Men som endnu ikke har bevist, at de også kan nedsætte antallet af hjerteblodprop — og hjerneblodning, som jo i reglen også skyldes en blodprop.

Han gav patienterne en deciliter om dagen, af majsolie, levertran, solsikkeolie og soyabønne-

olie. De tre første havde ingen, eller meget ringe, indflydelse på blodpladeadhæsiviteten.

Mens soyabønneolien nedsatte den med over en tredjedel.

Naturligvis gik man så disse fedtstoffers kemiske sammensætning nærmere igennem — og konstaterede, at i soyaoile fandtes der næret mere linolensyre end i de andre tre.

Så den var straks genstand for en varm interesse.

MEN linolensyre findes der endnu mere af i hørfrøolie — eller linolie, som den også kaldes. Hvorefter de norske læger gav forkalkningspatienterne hørfrøolie, kun en femtedel af, hvad de havde fået af de andre olier. Men de 20 cm³ daglig nedsatte på de tre dage blodpladeadhæsiviteten til det normale, fra godt 70 til godt 30.

Og kun 5 cm³ om dagen, en teskefuld, gav på 7 dage samme resultat.

Desværre var virkningerne forbigående. I løbet af 48 timer nåede blodpladeadhæsiviteten op på det gamle, for høje niveau.

Man kan med andre ord ikke kureres en gang for alle. Men man kan, med små midler, holde sin blodpladeadhæsivitet i ave.

Hvordan man skal bære sig ad i praksis — og grunden til, at så mange i dag har forøjet blodpladeadhæsivitet — skal jeg vende tilbage til på mandag.